

12. Pomeranskyi, I. (2016), "Several judgments about the meaning and correlation of the terms «emergency», «state of emergency», «emergency»", *Pravo Ukrainy*, no. 4, pp. 89-98.
13. Tenkov, S. (2015), "Scientific and legal conclusions of experts – way out of the labyrinth of confusing and conflicting laws", *Yurydychnyi visnyk Ukrainy*, no. 9 (1026), p. 10.
14. Kolomoets, T. and Lyutikov, P. (2010), "Modern system of interpretation of administrative law : an analysis of the main components", *Pidpryemnitstvo, gospodarstvo i pravo*, no. 12, pp. 51–54.
15. Sambor, M. (2016), "Police and internal affairs bodies : reflection on the relationship between the concepts", *Pravo Ukrainy*, no. 4, pp. 149-156.
16. Shtohun, S. (2016), "Jurisdiction of cases in the administrative legal proceedings : determining features", *Yurydychnyi visnyk Ukrainy*, no. 19 (1088), pp. 12-13.
17. (2014), *Evropeyski standarty zakonotvorchoyi diyalnosti : zb. dok.* [European standards of legislative activity : col. doc.], Parlam. vyd-vo, Kyiv, Ukraine.
18. "European standarts in the regulatory practice", *Holos Ukrainy*, 2015, no. 43 (6047), p. 4.

УДК 342.922 (477)

КОДИФІКАЦІЯ АДМІНІСТРАТИВНОГО ЗАКОНОДАВСТВА: ІСТОРІЯ, ОСНОВНІ ЕТАПИ

Гаджиєва Ш.Н., к.ю.н., викладач

*Запорізький національний університет, вул. Жуковського 66, м. Запоріжжя, Україна
shabinka@mail.ru*

У статті розглядаються поняття, особливості та основні етапи кодифікації вітчизняного адміністративного законодавства, виділяються її правотворча правова природа, сутність, ознаки, співвідношення із суміжними правовими поняттями – інкорпорацією, консолідацією, урахуванням нормативно-правових актів, а також адміністративною законотворчою діяльністю.

Ключові слова: адміністративне законодавство, кодифікація, інкорпорація, консолідація, реформування, систематизація.

КОДИФИКАЦИЯ АДМИНИСТРАТИВНОГО ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВА: ИСТОРИЯ, ОСНОВНЫЕ ЭТАПЫ

Гаджиева Ш.Н.

*Запорожский национальный университет, ул. Жуковского 66, г. Запорожье, Украина
shabinka@mail.ru*

В статье рассматриваются понятие, особенности и основные этапы кодификации отечественного административного законодательства, выделяются ее правотворческая правовая природа, сущность, признаки, соотношение со смежными правовыми понятиями – инкорпорацией, консолидацией, учетом нормативно-правовых актов, а также административной законотворческой деятельностью.

Ключевые слова: административное законодательство, кодификация, инкорпорация, консолидация, реформирование, систематизация.

CODIFICATION OF ADMINISTRATIVE LAW: HISTORY, MILESTONES

Gadzhieva S.N.

*Zaporizhzhya national university, str. Zukovsky, 66, Zaporizhzhya, Ukraine
shabinka@mail.ru*

The objective necessity of systematization of administrative and legal norms is substantiated in the article. Within this context, the author studies different historical stages of codification of administrative law. This article discusses the concept, characteristics and milestones codification of domestic administrative law, law-making out of a legal nature, essence, attributes, relationships with related legal terms – incorporation, consolidation, taking into account the legal acts and administrative legislative activity. Codification of administrative law is always considered as specific that is caused, first of all, by the feature of the administrative law itself. Analyzing various legal sources, it can be defined that, despite the existence of different approaches to understanding of the object, the subject of codification, the base, the dominant

argument are, although the object and purpose of codification are “close enough elements of the mechanism of codification, not identical”. The basic approaches to the definition of the notion “codification” are analyzed. The notion of codification is correlated with other types of systematic of legislation (incorporation and consolidation). Main areas of further codification of administrative and tortious legislation in Ukraine are outlined. Codification of administrative law – a kind of codification of legislation of Ukraine, which, along with the general features peculiar to codifying in general, is characterized by specific properties. Despite the variety of approaches to classification on types of codification, most of doctrinal sources are characterized by allocation of sectorial codification.

Key words: administrative law, codification, incorporation, consolidation, reformation, systematization.

Мета статті – вивчити історичний досвід проведення кодифікації адміністративного законодавства та окреслити найбільш важливі напрями кодифікації сучасного адміністративного законодавства.

Дослідження питання доцільно розпочинати з етимологічного аналізу самого визначення «кодифікація». «Кодифікація» (від пізньолатинського *codification: codex* – первісно «стовбур, пень, навшена дощечка для письма, книга»; *fication (facio)* – «роблю») означає в цьому аспекті «зведення в єдине ціле» (кодекс) різних правових законів, постанов тощо [1, с. 285].

У словниково-енциклопедичній правовій літературі кодифікація визначається як «спосіб упорядкування законодавства, забезпечення його системності та узгодженості, одна із форм систематизації, у процесі якої до проекту створюваного акту включаються чинні норми та нові норми, які вносять зміни в регулювання певної сфери суспільних відносин» [2, с. 139; 3, с. 376]. На жаль, нормативного визначення кодифікації немає, і про це неодноразово зазначалося в правовій науковій, навчальній, публіцистичній літературі. Це й зумовлює розмаїття підходів вчених-юристів до дослідження кодифікації, ознак, видів, результатів, формування доктринальних визначень, а також таке ж розмаїття варіантів можливого формування нормативних визначень кодифікації, яке можна зустріти у наявних зразках перспективної нормотворчості – у проектах законів України «Про нормативно-правові акти», «Про нормотворчість», «Про закони та законодавчу діяльність в Україні», «Про законодавчі терміни», «Про систематизацію та кодифікацію нормативно-правових актів» та інших, які були підготовлені та активно обговорювалися громадськістю у кінці ХХ – на початку ХХІ століття.

Водночас, незважаючи на наявність значної кількості вищезазначених законопроектів і запропонованих варіантів визначень кодифікації, жодне з них, на жаль, досконалим визначити не можна, враховуючи їх істотно узагальнений характер, відсутність вказівки на специфічні ознаки, які й визначають її (кодифікації) ресурс. Так, наприклад, у проекті закону України «Про нормативно-правові акти» хоча і наводиться визначення кодифікації (ст. 57), однак визнати його прийнятним не можна, бо фраза «упорядкування норм права шляхом приведення їх у логічну послідовну систему з метою створення на цій основі нового узагальненого нормативно-правового акту» [4, с. 207], на жаль, не фіксує всіх специфічних властивостей кодифікації в порівнянні з рештою форм систематизації. Хоча начебто і є зазначення про те, що створюється «новий нормативно-правовий акт», «логічна система цього акту», однак це не є вичерпним переліком всіх ознак кодифікації, яке повинно бути у визначенні та яке можна було б вважати вдалим, що не вимагало б розсуду з боку суб'єкта правозастосування, не створювало б додаткові підстави для довільного тлумачення.

Загальний аналіз наявних наукових, навчальних правових джерел свідчить, що, незважаючи на наявність значної кількості різноманітних робіт з відповідної проблематики (як фахівців у галузі теорії права – П.М. Рабіновича, Н.М. Оніщенко, О.І. Ющика, С.Г. Меленко, Я.І. Ленгер, Є.П. Євграфової, О.Я. Рогача, Є.В. Погорелова, Є.А. Гетьмана та ін., так і представників галузевих правових наук – В.К. Гришука, С.В. Сарани, О.М. Селезньової, В.В. Кудрявцева, О.І. Федорова, Д.С. Астахова, В.С. Цимбалюка та ін.), все ж таки єдності поглядів у вітчизняній правовій науці щодо розуміння кодифікації немає. Її розглядають як «вид (форми), спосіб, засіб систематизації», «завершальний етап систематизації», «вид систематичної обробки законодавства» тощо. При цьому панівними все ж таки є підходи вчених-юристів до розгляду кодифікації як «форми систематизації» (роботи Є.А. Гетьмана, В.К. Гришука, О.Я. Рогача, Д.С. Астахова, Є.В. Погорелова та ін.) із виокремленим її розумінням як «самостійної галузі науки» (теорії кодифікації) і «форми правотворчої діяльності» [5, с. 8]. Варто звернути увагу на роботу Д.С. Астахова «Кодифікація адміністративно-процедурного законодавства України», у якій він подає досить детальний аналіз теоретичних засад кодифікації, доктринальні підходи до розуміння її ознак, сутності, дає посилання на роботи провідних фахівців, що досліджували відповідну проблематику [6, с. 7-23]. Беручи до уваги розмаїття підходів вчених-юристів до розуміння кодифікації, все ж таки варто констатувати, що всі вони (і з ними варто погодитися) виокремлюють зв'язок кодифікації із систематизацією та правотворчу сутність кодифікації. Це цілком вірно, бо «передбачається упорядкування законодавства, забезпечення його системності та узгодженості, а також ухвалення нового нормативно-правового акту» [3, с. 376]. Стосовно ж того, «форма» це чи все ж таки «вид» систематизації, знову ж таки варто

підтримати позицію Д.С. Астахова з урахуванням етимологічного визначення вищезазначених понять, де «вид – це різновид у ряді предметів, явищ, тип», а «форма – це тип, спосіб організації чогонебудь, зовнішній прояв якогонебудь явища, пов'язаний з його сутністю, змістом» [6, с. 13], посилань на словникову літературу, зокрема тлумачні словники [1, с. 60, 713]. Більш прийнятним для визначення кодифікації, яке б відображало її реальну сутність, вважаємо слово «форма», а відповідно – визнавати кодифікацію як форму кодифікації.

Порівняльно-правовий аналіз суміжних правових понять дає підстави виокремити специфічні ознаки кодифікації, які в різних варіантах зовнішньої форми подання можна знайти в наукових, навчальних правових джерелах. Підтримуючи позицію більшості вчених-юристів, використовуючи положення їх робіт, можна запропонувати перелік ознак кодифікації: а) публічний характер; б) різновид державної діяльності, суб'єктом здійснення якої виступає спеціально уповноважений орган (спеціальний суб'єкт); в) правотворча сутність, що передбачає розробку абсолютного нового нормативно-правового акту; г) об'єктивна обумовленість (тривалість, витратність); ґ) наступність правових постулатів, доктринальних здобутків (врахування результатів відповідних процесів попередніх робіт, здобутків доктринальних досліджень тощо); д) цільова спрямованість (перероблення, удосконалення нормативно-правових приписів, узгодження з вимогами часу, надання законодавству досконалості, системності, узгодженості, стабільності [7, с. 7]; е) результатом є єдиний кодифікований акт, положення якого регулюють значний обсяг суспільних відносин; є) стадійність процесу; ж) складний та великий предмет правового регулювання впливу [6, с. 22-23; 7, с. 7; 8, с. 11]. Хоча в деяких джерелах (наприклад, у роботах Є.В. Погорелова, Є.А. Гетьмана та ін.) можна зустріти і більш розширені переліки ознак, однак їх детальний аналіз свідчить, що вони в основному деталізують деякі з вищезазначених ознак.

Варто зазначити, що кодифікація привертає увагу вчених-юристів і в аспекті її видового розмаїття. Так, наприклад, в енциклопедичній правовій літературі виокремлюється кілька видів кодифікації: загальна – ухвалення серії кодифікованих актів із основних галузей законодавства і (як наступний етап) створення об'єднаної, внутрішньо узгодженої системи таких актів типу «кодекс кодексів»; галузева, яка охоплює законодавство тієї чи іншої галузі права; спеціальна (комплексна) – ухвалення актів, що регулюють той чи інший правовий інститут [3, с. 376].

Такий же розподіл підтримують і вчені-юристи (наприклад, Є.А. Гетьман, Є.В. Погорелов та ін.) [7, с. 11; 9, с. 8]. П.М. Рабінович виокремлює кодифікацію галузеву, міжгалузеву, спеціальну [10, с. 109]. В.С. Цимбалюк пропонує власний погляд як на концепції кодифікації, виділяючи англосаксонську (передбачає ухвалення нових законів або науково-доктринальну консолідацію із законами судових прецедентів за певним ознаками), французьку або європейську континентальну (систематизація законодавства у формі кодексів із мінімізацією кількості інших, комплексного змісту, законодавчих актів), американську (вводиться до загального права в окремих законах, фрагментарно, з перспективою до наступної практики: від випадку вирішення юридичних колізій через систему прецедентного права, де суди законодавчо наділені повноваженнями «конкретизувати» застосування законодавства, враховуючи те, що їх рішення мають ознаки законодавства), концепцію «еклектичного підходу до кодифікації законодавства» (вона включає фрагментарно окремі аспекти вищезазначених концепцій) [11, с. 19-20], так і на її види, результати, стадії: основна (перший рівень – конституційна), провідна галузева (другий рівень законодавства за підсумками), комплексна або спеціальна (третій рівень законодавства), умовно-спеціальна (умовно визначене спеціальне законодавство як підсумок – законодавство четвертого рівня) [11, с. 20-21].

Незважаючи на розмаїття підходів до класифікаційного розподілу на види кодифікації, для більшості доктринальних джерел характерним є виділення галузевої кодифікації з урахуванням галузевої належності законодавства, що підлягає кодифікації. Таким видом галузевої кодифікації цілком можна вважати і кодифікацію адміністративного законодавства, яка завжди вважалася особливою, що зумовлене перш за все особливістю самого адміністративного законодавства.

Беручи до уваги специфіку об'єкта, предмета кодифікації адміністративного законодавства, цілком виправданим є виділення її особливого етапного характеру, оскільки одноразово здійснити як щодо окремих інститутів, так і щодо підгалузей адміністративного законодавства її не можна. Саме тому, узагальнюючи наявні джерела вітчизняної адміністративно-правової доктрини щодо ретроаналізу кодифікації адміністративного законодавства, зосереджуючи увагу на самих результатах кодифікації адміністративного законодавства України, умовно можна виділити кілька її етапів: а) 20-ті роки ХХ ст., результатом якого стало ухвалення Адміністративного кодексу УРСР; б) 30-70-ті роки ХХ ст. – переважно підготовча робота стосовно проекту нового кодифікованого акту (проекту Адміністративного кодексу УРСР 1948 р., який, на жаль, не був ухвалений), а також часткова кодифікація норм адміністративного законодавства в кодифікованих актах міжгалузевого характеру –

Ветеринарному кодексі, Земельному кодексі, Кодексі законів про народну освіту УРСР тощо; в) 80-ті роки ХХ ст. – інституціональна кодифікація адміністративно-деліктних норм з ухваленням Основ СРСР та союзних республік про адміністративні правопорушення 1980 р. та Кодексу про адміністративні правопорушення УРСР 1984 р.; г) 90-ті роки ХХ – початок ХХІ ст. – етап інтенсивної підгалузевої, інституціональної кодифікації адміністративного законодавства, під час якого активується підготовча робота щодо проекту нового Адміністративно-деліктного кодексу, ухвалюється Кодекс адміністративного судочинства України, активується підготовча робота щодо проекту Адміністративно-процедурного кодексу України, проекту Службового кодексу України, а також ухвалюються, а інколи навіть оновлюються змістовно повністю кодекси, які в певній частині закріплюють і норми адміністративного права (наприклад, Земельний кодекс України, Водний кодекс України, Митний кодекс України, Повітряний кодекс України, Господарський кодекс України, Податковий кодекс України, Кодекс цивільного захисту України тощо), інші кодифіковані акти (наприклад, Основи законодавства України про культуру, Основи законодавства України про охорону здоров'я тощо). І це при тому, що норми адміністративного права містяться щонайменше в 35 галузях законодавства. Отже, поряд із підгалузевою, інституціональною кодифікацією адміністративного законодавства у класичному розумінні відбувається і кодифікація адміністративного законодавства у класичному розумінні, і кодифікація норм адміністративного права в межах міжгалузевої кодифікації (митна справа, охорона здоров'я, законодавство про культуру тощо). Це і дає підстави вченим-адміністративістам розглядати адміністративне законодавство як «складне, збірне явище» [12, с. 153].

Слід зазначити, що з початку ХХІ ст. кодифікація адміністративного законодавства вирізняється підвищеною активністю суб'єкта, результативністю (за кількістю ухвалених підсумкових актів), розширенням безпосереднього об'єкта кодифікації (збільшення кількості інститутів, підгалузей, на які спрямовується кодифікаційна діяльність), хоча це і відбувається в контексті активного докорінного перегляду змісту, призначення адміністративного права, посилення засад диспозитивності у відносинах суб'єктів адміністративно-правових відносин, запровадження «людиноцентристської» моделі взаємовідносин особи та суб'єкта публічної адміністрації, запровадження інститутів європейського адміністративного права.

Отже, узагальнюючи все вищезазначене, можна стверджувати, що кодифікація адміністративного законодавства – це різновид кодифікації законодавства України, який поряд із загальними ознаками, притаманними кодифікації взагалі, характеризується наявністю специфічних властивостей, серед яких можна виокремити: а) комплексний характер завдяки поєднанню ознак законотворчості та державної діяльності. Ця ознака є характерною для кодифікації адміністративного законодавства і всіх підгалузевих та інституціональних її видів; б) організаційно-правову діяльність, що здійснюється з урахуванням певного механізму (суб'єкти, об'єкти, предмет, принципи тощо); в) частковий характер, що зумовлено поліструктурністю об'єкту, динамічністю адміністративного законодавства, його множинністю та розмаїттям. Кодифікованими є адміністративно-деліктні, адміністративно-судочинні норми, на рівні проектів кодифікованих актів – адміністративно-процедурні, норми службово-публічні; у межах міжгалузевих кодексів – певна кількість різних матеріально-правових норм адміністративного права, решта норм некодифіковані; г) оновлений доктринальний характер, що зумовлено дотриманням принципу науковості під час кодифікаційної роботи; г) етапність, що передбачає певний розподіл у часі різних етапів кодифікаційної роботи щодо окремих складових об'єкта і предмета кодифікації адміністративного законодавства, розробки й ухвалення кодифікованих актів як джерел адміністративного права; д) різний прояв наступності під час урахування вітчизняного кодифікаційного досвіду щодо різних складових об'єкта і предмета кодифікації адміністративно-деліктного законодавства; дещо менший – щодо адміністративно-судочинного законодавства; хоча і не було раніше ухвалено кодифікованого акту з адміністративного судочинства, однак певні напрацювання проектного характеру 20-30-х рр. ХХ ст. все ж таки враховувалися в процесі розробки КАС України; мінімальний прояв – під час розробки проектів кодифікованих адміністративно-процедурного, публічно-службового актів тощо); е) вплив «інтеграційних прагнень державотворчих і правотворчих процесів, стандартизації, уніфікації, адаптації та гармонізації наукових правових адміністративно-правових приписів до загальноприйнятих європейських і світових стандартів й уніфікації адміністративного законодавства» [6, с. 31]. Про це вже зазначалося в аспекті висвітлення пріоритетності розвитку адміністративного вітчизняного права, вітчизняної адміністративно-правової науки, реформування адміністративного законодавства. Як слушно зазначає Ю.П. Битяк, слід звернути особливу увагу на «місце норм адміністративного права у правовій системі України та співвідношення їх із нормами міжнародного права, оскільки активні процеси інтеграції економіки закономірно ведуть і до появи інтеграційних процесів у правовому регулюванні. Посилюються зв'язки внутрішнього права з міжнародним. Під час розгляду правового регулювання адміністративних відносин не можна не врахувати міжнародні

економічні, соціальні та правові зв'язки» [13, с. 135]. Усе це впливає і на адміністративне право, і на адміністративне законодавство, і на його кодифікацію; є) множинність підсумкових адміністративно-правових кодифікованих актів, що зумовлено її частковим підгалузево-інституціональним характером. Кількість цих актів залежить від того, скільки складових систем адміністративного права потрапили у поле зору суб'єкта кодифікації, і від кількості тих кодексів (міжгалузевих), які в межах міжгалузевої кодифікації, а точніше за її підсумками, закріпили норми адміністративного права.

Як вже зазначалося, єдиного «всеосяжного» адміністративного кодифікованого акта реально бути не може, із цим згодні і вчені-юристи, і законодавець, це ж підтверджує і вітчизняний досвід кодифікації адміністративного законодавства; мова може йти лише про збірне розуміння «єдиного кодексу», «кодекс кодексів», «кодекс томів» як про умовне явище. Насправді ж адміністративно-правові норми зосереджуються в окремих (підгалузевих, інституціональних, міжгалузевих) кодифікованих актах.

ЛІТЕРАТУРА

1. Великий тлумачний словник української мови / упоряд. Т.В. Ковальова. – Х. : Фоліо, 2005. – 767 с.
2. Юридична енциклопедія : в 6 т. / редкол. : Ю.С. Шемшученко (відп. ред.) та ін. – К. : Укр. енцикл., 2001. – Т. 3 : К – М. – 792 с.
3. Великий енциклопедичний юридичний словник. – 2-ге вид., перероб. і доповн. / за ред. акад. НАН України Ю.С. Шемшученка. – К. : Юридична думка, 2012. – 1020 с.
4. Горбунова Л.М. Принцип законності у нормотворчій діяльності органів виконавчої влади / Л.М. Горбунова. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 240 с.
5. Рогач О.Я. Кодифікаційні акти в системі законодавства України / О.Я. Рогач, Ю.М. Бисага. – Ужгород : Ліра, 2005. – 124 с.
6. Астахов Д.С. Кодифікація адміністративно-процедурного законодавства України : [монографія] / Д.С. Астахов, Т.О. Коломоєць. – Запоріжжя : Запоріз. нац. ун-т, 2011. – 228 с.
7. Гетьман Є.А. Кодифікація законодавства України : поняття, особливості, види : автореф. дис. на здобуття наук. ступ. канд. юрид. наук : спец. 12.00.01 «Теорія та історія держави і права ; історія політичних і правових учень» / Є.А. Гетьман. – Х., 2010. – 20 с.
8. Грищук В.К. Кодифікація кримінального законодавства України : проблеми історії, методології та теорії : автореф. дис. ... докт. юрид. наук : спец. 12.00.08 «Кримінальне право та кримінологія, кримінально-виконавче право» / В.К. Грищук. – К., 1992. – 50 с.
9. Погорелов Є.В. Кодифікаційна діяльність в правовій системі України (загальнотеоретичний аспект) : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.01 «Теорія та історія держави і права ; історія політичних і правових учень» / Є.В. Погорелов. – Х., 2000. – 18 с.
10. Рабінович П.М. Основи загальної теорії права та держави : [навч. посібник] / П.М. Рабінович. – Х. : Консум, 2002. – 160 с.
11. Цимбалюк В.С. Кодифікація інформаційного законодавства України : автореф. дис. ... докт. юрид. наук : спец. 12.00.07 «Адміністративне право і процес ; фінансове право ; інформаційне право» / В.С. Цимбалюк. – Х., 2013. – 38 с.
12. Адміністративне право України. Академічний курс : у 2 т. : [підруч.] / ред. кол. : В.Б. Авер'янов (голова). – К. : Видавництво «Юридична думка», 2004. – Том 1 : Загальна частина. – 584 с.
13. Битяк Ю.П. Наука адміністративного права України : поняття, предмет, методологія дослідження (адміністративних) правовідносин / Ю.П. Битяк // Право України. – 2013. – № 12. – С. 122-140.

REFERENCES

1. Kovalova, T.V. (2005), *Velykyi tлумachnyi slovnyk ukrainskoi movy* [Great Dictionary of the Ukrainian language], Folio, Kharkiv, Ukraine.
2. Shemshuchenko, Yu.S. (2001), *Iurydychna entsyklopediia* [Legal Encyclopedia], Ukrayinska entsyklopediya, Kyiv, Ukraine.
3. Shemshuchenko, Yu.S. (2012), *Velykyi entsyklopedychnyi yurydychnyi slovnyk* [Great Encyclopedic Dictionary of Law], Yurydychna dumka, Kyiv, Ukraine.

4. Horbunova, L.M. (2008), *Pryntsyp zakonnosti u normotvorchii diialnosti orhaniv vykonavchoi vlady* [The principle of legality in rule-making activity of executive bodies], Yurinkom Inter, Kyiv, Ukraine.
5. Rohach, O.Ia. (2005), *Kodyfikatsiini akty v systemi zakonodavstva Ukrainy* [Codification acts of legislation of Ukraine in the system], Lira, Uzhhorod, Ukraine.
6. Astakhov, D.S. and Kolomoets, T.O. (2011), *Kodyfikatsiia administratyvno-protsedurnoho zakonodavstva Ukrainy* [Codification administrative procedural law of Ukraine], Zaporizhzhya national university, Zaporizhzhya, Ukraine.
7. Hetman, Ye.A. (2010), “Codification of the legislation of Ukraine : the concept, features, types”, Thesis abstract for Cand. Sc. (Jurisprudence), 12.00.01, Research institute of state building and local self-government of Academy of legal sciences of Ukraine, Kharkiv, Ukraine.
8. Hryshchuk, V.K. (1992), “Codification of the criminal legislation of Ukraine : problems of history, methodology and theory”, Thesis abstract for Doct. Sc. (Jurisprudence), 12.00.08, Kyiv national university of the name Taras Shevchenko : Kyiv, Ukraine.
9. Pohorielov, Ye.V. (2000), “Codification work in the legal system of Ukraine (general theoretical aspect)”, Thesis abstract for Cand. Sc. (Jurisprudence), 12.00.01, University of internal affairs of MIA of Ukraine, Kharkiv, Ukraine.
10. Rabinovych, P.M. (2002), *Osnovy zahalnoi teorii prava ta derzhavy* [Fundamentals of the general theory of law and state], Konsum, Kharkiv, Ukraine.
11. Tsymbaliuk, V.S. (2013), “Codification of information legislation Ukraine”, Thesis abstract for Doct. Sc. (Jurisprudence), 12.00.07, National university is the "Legal academy of Ukraine of the name Ya. Mudryi", Kharkiv, Ukraine.
12. Averianov, V.B. (2004), *Administratyvne pravo Ukrainy* [Administrative Law Ukraine], Vydavnytstvo «Iurydychna dumka», Kyiv, Ukraine.
13. Bytiak, Yu.P. (2013), “Science Administrative Law Ukraine : concept, subject, research methodology (administrative) relationships”, *Pravo Ukrainy*, no. 12, pp. 122-140.

УДК 342.951: 61 (477)

ПРО СУТНІСТЬ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ У СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Коваль А.М., к.ю.н., доцент

*Університет економіки та права «КРОК», вул. Лагерна, 30-32, м. Київ, Україна
anna-koval@bigmir.net*

Досліджуються питання, пов'язані з регулюванням адміністративної відповідальності за вчинені у сфері охорони здоров'я правопорушення. Порівнюючи стан регламентування цього питання в інших державах, автор приходиться до висновку, що український законодавець обмежено підходить до охоронної діяльності суспільних відносин, що виникають у сфері охорони здоров'я адміністративно-правовими засобами.
Ключові слова: охорона здоров'я, суспільні відносини, стан правового регламентування, адміністративно-правові засоби, правопорушення, адміністративна відповідальність.

О СУЩНОСТИ АДМИНИСТРАТИВНОЙ ОТВЕТСТВЕННОСТИ В СФЕРЕ ОХРАНЫ ЗДОРОВЬЯ

Коваль А.Н.

*Университет экономики и права «КРОК», ул. Лагерная, 30-32, г. Киев, Украина
anna-koval@bigmir.net*

Исследуются вопросы, связанные с регулированием административной ответственности за совершенные в сфере здравоохранения правонарушения. Сравнивая состояние регламентации этого вопроса в других государствах, автор приходит к выводу, что украинский законодатель ограниченно подходит к охранной деятельности общественных отношений, возникающих в сфере охраны здоровья административно-правовыми средствами.